

กระบวนการสร้างความรุนแรงในเรื่องสั้นรางวัลซีไรต์

The Process of Creating Violence in S.E.A. Write Award- Winning Short Stories

ไพลิน อินคำ^{1*} / วชรินทร์ แก่นจันทร์² / คงมร เหมรัตน์รักษ์³ /

วรัญญา ยิ่งยงค์ศักดิ์⁴ / ศราวุธ หล่อดี⁵

Phailin inkham / Vajrindra Kaencandra / Khongamon Hemmaratrak /

Warunya Yingyoungsak / Sarawut Lordee

^{1,2,3,4,5}คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

School of Liberal Arts, University of Phayao

*Corresponding Author

ได้รับบทความ: 26 พฤศจิกายน 2567

ปรับปรุงแก้ไข: 8 มีนาคม 2568

ตอบรับตีพิมพ์: 28 มีนาคม 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กระบวนการสร้างความรุนแรงที่ปรากฏในเรื่องสั้นรางวัลซีไรต์ โดยใช้แนวคิดความรุนแรงของโยฮัน กัลตุง (Johan Galtung, 1996) และแนวคิดกระบวนการสร้างความรุนแรงของวชรินทร์ แก่นจันทร์ (2560) มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการสร้างความรุนแรงในเรื่องสั้นรางวัลซีไรต์ พบทั้งหมด 5 กระบวนการ คือ 1) การสร้างความชอบธรรม 2) การสร้างให้เป็นชายขอบ/คนอื่น 3) การลดคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ 4) การทำให้เป็นสินค้า และ 5) การเพิ่ม

หรือลดอัตลักษณ์ นอกจากนี้ยังพบลักษณะการสร้างเสริมความรุนแรงที่ใช้หลายกระบวนการร่วมกัน เช่น การลดคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ร่วมกับการสร้างความชอบธรรม, การลดคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ร่วมกับการสร้างความเป็นชายขอบ/คนอื่น การสร้างความชอบธรรมร่วมกับการสร้างความเป็นชายขอบ/คนอื่น และการสร้างความชอบธรรมร่วมกับการทำให้เป็นสินค้า

คำสำคัญ : กระบวนการสร้างความรุนแรง, เรื่องสั้น, รางวัลซีไรต์

Abstract

This research aims to analyze of creating violence, which portrayed in short stories that have received the S.E.A. Write Award, using Johan Galtung's (1996) concept of violence and Watcharin Kaenchan's (2017) as the framework of creating violence as the analytical framework.

The findings reveal five main processes through which violence is constructed in these S.E.A. Writing Award works: (1) legitimization, (2) marginalization/othering, (3) devaluation of human dignity, (4) commodification, and (5) identity alteration. Moreover, the study finds that these processes often co-occur. For example, devaluation of human dignity is combined with legitimization, or with marginalization/othering; legitimization is also found alongside marginalization/othering, and with commodification.

Keyword: Processes of creating violence, Short Stories, S.E.A. Write Award

บทนำ

“เมื่อสิ่งนี้มี สิ่งนี้จึงมี เมื่อสิ่งนี้เกิด สิ่งนี้จึงเกิด เมื่อสิ่งนี้มี สิ่งนี้จึงไม่มี เมื่อสิ่งนี้ดับ สิ่งนี้จึงดับ” (พุทธทาสภิกขุ, 2516: 297) ข้อความข้างต้น สะท้อนให้เห็นถึงปรัชญาทางพระพุทธศาสนาเรื่องเหตุและผล ที่สามารถอธิบายพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคม โดยเฉพาะพฤติกรรมความรุนแรงที่เกิดขึ้นล้วนมีสาเหตุมาจากความขัดแย้ง ความขัดแย้งนำมาซึ่งความรุนแรงหรือสนับสนุนให้เกิดความรุนแรงตามมา ปัจจุบันความรุนแรงปรากฏทางสื่อประเภทต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น โทรศัพท์ หนังสือพิมพ์ สื่อออนไลน์ เป็นต้น หรือจากสถานการณ์จริง นอกจากนี้ความรุนแรงยังถูกถ่ายทอดและผลิตซ้ำผ่านวรรณกรรม จึงมีนักวิชาการหลายท่านให้ความสนใจในประเด็นดังกล่าว เช่น ในงานวิจัยของ ระเบียบ อภิสิทธิ์ตระกูล (2551) ที่ได้ศึกษาวรรณกรรมในอดีตเรื่อง ความรุนแรงในวรรณคดีเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน พบว่า ความรุนแรงในเสภาขุนช้างขุนแผนนั้นปรากฏทั้งเรื่อง ผู้แต่งได้สร้างสาเหตุ ที่มา และผลของการกระทำความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับตัวละครอย่างสมเหตุสมผลและมีความสมจริง ทั้งในแง่ของตัวบทที่ช่วยสร้างอารมณ์สะท้อนใจ ความเข้มข้น และสีสัน วรรณกรรมพื้นบ้านปรากฏในงานวิจัยของ วชิรินทร์ แก่นจันทร์ (2560) ได้ศึกษาเรื่องวาทกรรมความรุนแรงในนิทานพื้นบ้านล้านนา พบว่า ในนิทานพื้นบ้านล้านนาปรากฏความรุนแรงทางตรง เชิงโครงสร้าง และเชิงวัฒนธรรม รวมทั้งมีกระบวนการสร้างความรุนแรงด้วยการสร้างตัวละครให้เป็นชายขอบ การลดคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การเพิ่มหรือลดอัตลักษณ์ การทำให้เป็นสินค้า และการสร้างความชอบธรรม วรรณกรรมร่วมสมัยปรากฏในงานวิจัยของ รสริน ดิษฐบรรจง (2558) ได้ศึกษาเรื่อง ภาพสะท้อนความรุนแรงในครอบครัวที่ปรากฏในนวนิยายครอบครัวไทย โดยมุ่งวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาในการนำเสนอภาพสะท้อนความรุนแรงด้วยการใช้ถ้อยคำว่ากล่าว ต่ำทอ ดุถูก เหยียดหยาม การใช้แววตา น้ำเสียงประกอบถ้อยคำ และการกระทำความรุนแรงทางร่างกายและจิตใจ ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวถูกกำหนดโดยเพศสภาพและอำนาจชายเป็นใหญ่ ความรุนแรงนั้นจึงมีส่วนสัมพันธ์กับอำนาจ โดยเฉพาะอำนาจทางโครงสร้างของสังคม ดังปรากฏในงานวิจัยของ

วชิรวิทย์ คนทา (2566) ได้ศึกษาเรื่อง ความรุนแรงเชิงโครงสร้างในเรื่องสั้นที่ผ่านการคัดเลือกให้เข้ารับการตัดสินรอบสุดท้ายเพื่อรับรางวัลซีไรต์ประจำปี 2560 พบความรุนแรงเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่เอื้อประโยชน์ให้ผู้มีอำนาจในสังคม ทางอำนาจการปกครองของรัฐที่เอารัดเอาเปรียบ ทางสถานะและบทบาทของอภิสิทธิ์ชน ชายเป็นใหญ่ และระบบอาวุธ และระบบการศึกษาที่มีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในวรรณกรรมของนักวิชาการที่ไดยกตัวอย่างมาข้างต้น สรุปได้ว่าในงานวรรณกรรมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันพบความรุนแรงใน 3 ลักษณะ ได้แก่ ความรุนแรงทางตรง ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง และความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม ซึ่งลักษณะของความรุนแรงปรากฏขึ้นทั้งร่างกายและจิตใจส่งผลกระทบต่อบุคคล กลุ่มคน หรือครอบครัว โดยมีสาเหตุมาจากความขัดแย้งและอำนาจทางสังคม ทั้งนี้ในวรรณกรรมพื้นบ้านได้ถ่ายทอดปรากฏการณ์ของกระบวนการสร้างความรุนแรงในแต่ละลักษณะอีกด้วย

การศึกษาในประเด็นของความรุนแรงในวรรณกรรมมีความน่าสนใจอย่างยิ่ง โดยเฉพาะวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นรางวัลซีไรต์ (S.E.A. Write) เพราะเป็นวรรณกรรมที่เข้าถึงได้ง่าย ประกอบกับการได้รับรางวัลที่คนในสังคมให้การยอมรับจึงมีอิทธิต่อผู้อ่านในวงกว้าง และมีประเด็นของความรุนแรงแฝงในตัวบทอันเป็นกระแงสะท้อนภาพของสังคมในแต่ละยุคสมัยได้เป็นอย่างดี การวิจัยนี้ได้ยกตัวอย่างความรุนแรงที่ปรากฏในเรื่องสั้นรางวัลซีไรต์ ดังตัวอย่างเรื่อง ขุนทอง...เจ้าจะกลับเมื่อฟ้าสาง ตอน เธอยังมีชีวิตอยู่ อย่างน้อยในใจฉัน

...เคราะห์ร้ายเหลือเกินที่เราได้รัฐบาลที่ตัดสินใจอะไรแทบจะไม่ได้เลยนั้นมาเพิ่มความมืดดำเป็นเงาคลุมประชาธิปไตย ก่อสถานการณ์ให้ทรุดหนัก เลว และสับสน

...เหมือนพายุที่ระเบิด ส่ำแดงฤทธิ์อันหยาบซ้ำหลังตั้งเค้าให้ท้องฟ้ามืดมาแล้วก็นานนักหนา และเหมือนเปลวไฟที่ไหม้ร้อนทำลายผลาญพร่าสรรพสิ่งนานาอยู่ที่ไหนสักแห่ง ผมรับรายงานข่าวเช้าวันนี้เหมือนกับที่กล่าวมาแล้วนั้นแทบจะทุกบรรทัด มีความตายด้วย หยาดน้ำตาเรียงรายไหลเป็นทางอยู่ในที่แห่งนั้น (อัศศิริ ธรรมโชติ, 2555: 6)

จากตัวอย่าง เป็นการต่อต้านของกลุ่มนักศึกษาต่อการเมืองการปกครองของรัฐบาลจนเป็นสาเหตุของการชุมนุมประท้วง จากการที่ “รัฐบาลที่ตัดสินใจอะไรแทบจะไม่ได้เลย” รวมทั้งภาครัฐกระทำความรุนแรงใช้อำนาจในการสั่งการให้สลายการชุมนุมด้วยอาวุธ “ระเบิด” จนกระทั่ง “เปลวไฟที่ไหม้ร้อนทำลายผลาญปราสาทสิ่งนาา” ถือเป็นความรุนแรงในการทำลายทรัพย์สินและเป็นความรุนแรงทางตรงโดยมุ่งทำลายชีวิตของกลุ่มนักศึกษา “มีความตายด้วยหยาดน้ำตาเรียงรายไหลเป็นทางอยู่ในที่แห่งนั้น” สะท้อนให้เห็นกระบวนการสร้างความรุนแรงผ่านอำนาจของรัฐบาลที่สร้างความชอบธรรมในการใช้กฎหมายลงโทษผู้ชุมนุมด้วยการลดทอนคุณค่า มองว่ากลุ่มนักศึกษาไม่ใช่คน และเป็นการลดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ผ่านสิ่งที่เรียกว่า ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง

ความรุนแรงที่ปรากฏในเรื่องสั้นรางวัลซีไรต์ข้างต้น พบว่าความรุนแรงนั้นมีกระบวนการสร้างผ่านอำนาจและความชอบธรรมของตัวละคร เพื่อกดทับคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การศึกษากระบวนการสร้างความรุนแรงในเรื่องสั้นรางวัลซีไรต์จึงมีความสำคัญยิ่ง เนื่องจากงานวิจัยที่ศึกษาในประเด็นดังกล่าวปรากฏจำนวนน้อยและความรุนแรงไม่สามารถเกิดขึ้นเองได้ หากปราศจากปรากฏการณ์ทางสังคมหรือกระบวนการทางสังคมสนับสนุนให้ตัวละครแสดงพฤติกรรมความรุนแรงออกมา การวิจัยในครั้งนี้เพื่ออธิบายกระบวนการสร้างความรุนแรงในแต่ละลักษณะ ตลอดจนให้ผู้สนใจในประเด็นของความรุนแรงเกิดความเข้าใจและเป็นแนวทางในวิเคราะห์งานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์กระบวนการสร้างความรุนแรงที่ปรากฏในเรื่องสั้นรางวัลซีไรต์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านข้อมูล เป็นการวิเคราะห์งานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลซีไรต์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524-2566 จำนวน 15 เล่ม ได้แก่ ขุนทองเจ้าจะกลับมา เมื่อฟ้าสาग ขอยเดียวกัน ก่อทองทราย อัญมณีแห่งชีวิต ครอบครัวยุคทอง แผ่นดินอื่น สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน ความน่าจะเป็น เจ้าหญิง เราหลงลืมอะไรบางอย่าง แดดะเข้าร้อน เกินกว่าจะนั่งจิบกาแฟ อสรพิษและเรื่องอื่น ๆ สิ่งไหนนอกคอก คินปีเสือและเรื่องเล่าของสัตว์อื่น ๆ และด้วยรักและผูกพัน รวมทั้งสิ้น 177 เรื่อง

ขอบเขตด้านทฤษฎี ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีความรุนแรง (Violence Theory) ของโยฮัน กัลตุง (Johan Galtung, 1996) เป็นทฤษฎีหลักในการวิเคราะห์ความรุนแรงใน 3 ลักษณะ คือ 1) ความรุนแรงทางตรงหรือความรุนแรงทางกายภาพ (Direct Violence) เป็นความรุนแรงที่มีตัวกระทำที่มาจากบุคคลโดยการทำให้ศักยภาพของมนุษย์สะดุดหยุดลงทั้งทั้งร่างกายและจิตใจ 2) ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง (Structure Violence) เป็นความรุนแรงที่มีผู้กระทำจากโครงสร้างของสังคมเป็นตัวแปรหรือตัวแทนจากโครงสร้างนั้น สะท้อนการมีอยู่และการปรากฏในรูปแบบของอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกัน และ 3) ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม (Cultural Violence) เป็นความรุนแรงที่เกิดจากระบบความเชื่อหรือข้อปฏิบัติที่ยึดถือในสังคมที่ให้ความชอบธรรมกับการเอารัดเอาเปรียบ คอยค้ำจุนให้สังคมยอมรับความรุนแรงประเภทต่าง ๆ ทั้งการทำร้ายร่างกายและจิตใจระหว่างคนในสังคม (ชัยวัฒน์ สถาอานันท์, 2553: 227-228)

ส่วนการวิเคราะห์กระบวนการสร้างความรุนแรง ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดกระบวนการสร้างความรุนแรงของวัชรินทร์ แก่นจันทร์ (2560) เป็นแนวคิดหลักในการวิเคราะห์กระบวนการสร้างความรุนแรงทั้ง 5 กระบวนการ ได้แก่ 1) การสร้างความชอบธรรม เป็นกระบวนการสนับสนุนให้อำนาจทางสังคม ความเชื่อ หรือวัฒนธรรม เอารัดเอาเปรียบความเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นสาเหตุให้เกิดความรุนแรงประเภทอื่น ๆ ตามมา 2) การสร้างให้เป็นชายขอบ/คนอื่น เป็นกระบวนการที่ทำให้บุคคลหรือกลุ่มคนมีฐานะ

ด้อยกว่าคนกลุ่มใหญ่ โดยการกีดกัน เอารัดเอาเปรียบ และถูกสังคมจัดให้อยู่ในตำแหน่งที่กำหนดไว้เป็นส่วนหรือแยกออกจากกันเด็ดขาด รวมทั้งสร้างความเข้าใจผิดเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานของสังคม และผู้มีอำนาจสามารถจัดการสิ่งต่าง ๆ ได้ หากสิ่งเหล่านั้นเบี่ยงเบนไปจากมาตรฐานของสังคม 3) การลดคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เป็นกระบวนการลดคุณค่าและศักดิ์ศรีของมนุษย์ให้ต่ำลงผ่านอำนาจทางสังคม โดยการเปรียบเทียบชีวิตของมนุษย์กับวัตถุหรือสิ่งอื่น ๆ เป็นสนับสนุนการกระทำความรุนแรงทางร่างกายและจิตใจอย่างชอบธรรม 4) การทำให้เป็นสินค้า เป็นการตกลงต่อรอง แลกเปลี่ยน ซื้อขายสิ่งใด ๆ ให้กลายเป็นสินค้า หรือมีลักษณะคล้ายสินค้า โดยมักจะเกี่ยวข้องกับอุดมการณ์ทางเพศ เช่น ผู้หญิงเป็นเพียงวัตถุทางเพศที่สามารถซื้อขาย แลกเปลี่ยน หรือทำให้กลายเป็นสินค้าของผู้ให้บริการ แสดงให้เห็นถึงอุดมการณ์ปิตาธิปไตยที่ให้ความสำคัญกับเพศชาย และ 5) การเพิ่มหรือลดอัตลักษณ์ เป็นการสร้างให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลมีอัตลักษณ์เฉพาะ โดยมีการเพิ่มจากอัตลักษณ์เฉพาะหรือลดจากอัตลักษณ์เฉพาะ ซึ่งการลดและการเพิ่มอัตลักษณ์ดังกล่าว แม้ว่าจะทำให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเปลี่ยนอัตลักษณ์ไปจากเดิมก็ไม่สามารถทำให้ได้ศักดิ์ศรีเทียบเท่าคนกลุ่มใหญ่ในสังคม หรือคนปกติ แต่กระบวนการดังกล่าวเป็นการสนับสนุนให้เกิดความรุนแรงในระดับต่าง ๆ

2. ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

1. ศึกษา รวบรวมเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสำนวนวลีไร้דת ทฤษฎีความรุนแรง และแนวคิดกระบวนการสร้างความรุนแรงของนักวิชาการ

2. การรวบรวมข้อมูล ดังนี้

2.1 ศึกษาเรื่องสำนวนวลีไร้דת จำนวน 15 เล่ม รวม 177 เรื่อง

2.2 ทำการบันทึกข้อมูลความรุนแรงที่ปรากฏในเรื่องสำนวนวลีไร้דת ตามทฤษฎีความรุนแรงของ โยฮัน กัลตุง (Johan Galtung, 1996) ใน 3 ลักษณะ คือ ความรุนแรงทางตรง ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง และความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์สาเหตุหรือปัจจัยที่สนับสนุนให้เกิดเป็นความรุนแรงในแต่ละลักษณะ ตามแนวคิดกระบวนการสร้างความรุนแรงของ วัชรินทร์ แก่นจันทร์ (2560) ใน 5 กระบวนการ คือ 1) การสร้างความชอบธรรม 2) การสร้างให้เป็นชายขอบ/คนอื่น 3) การลดคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ 4) การทำให้เป็นสินค้า และ 5) การเพิ่มหรือลดอัตลักษณ์ จากนั้นทำการสรุปผล อภิปรายผล และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์กระบวนการสร้างความรุนแรงที่ปรากฏในเรื่องสั้นรางวัลซีไรต์ พบกระบวนการสร้างความรุนแรงใน 5 กระบวนการ ได้แก่ การสร้างความชอบธรรม การสร้างให้เป็นชายขอบ/คนอื่น การลดคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การทำให้เป็นสินค้า และการเพิ่มหรือลดอัตลักษณ์ ดังนี้

1. การสร้างความชอบธรรม เป็นกระบวนการสนับสนุนให้อำนาจทางสังคม ความเชื่อ หรือวัฒนธรรม เอารัดเอาเปรียบความเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นสาเหตุให้เกิดความรุนแรงประเภทอื่น ๆ ตามมา ดังตัวอย่างเรื่อง อสรพิษและและเรื่องอื่น ๆ ตอน อสรพิษ ตัวอย่างที่ 1.1

...ทรงวาดเป็นคนทรงเจ้า เขาเป็นชายวัยกลางคนอายุประมาณห้าสิบปี ร่างเตี้ย ลำตัวไปด้วยมัดกล้ามเนื้อ ผิวสีดำนสนิท แต่ก่อนเค้าชื่อนายवादหรือไ้วาดเท่านั้น แต่แล้ววันหนึ่งเมื่อห้าปีก่อน เขาก็บอกกับทุกคนในหมู่บ้านว่า วิญญาณศักดิ์สิทธิ์ของเจ้าแม่แพรกหนามแดงมีความประสงค์จะให้เขาเป็นร่างทรง และเขาเป็นเพียงผู้เดียวที่สามารถอันเชิญวิญญาณของเจ้าแม่ให้มาประทับทรงในร่างของเขาเมื่อใดก็ได้ ผู้คนจำนวนมากทั้งในแพรกหนามแดงและหมู่บ้านใกล้เคียงเชื่อเขา... ทรงวาดจึงเป็นคนที่มีอำนาจและอิทธิพลมากที่สุดคนหนึ่งในหมู่บ้าน และเขาก็พร้อมที่จะใช้อำนาจและอิทธิพลของเขาเสมอ ในทุ่งแพรกหนามแดง มีที่ดินว่างร้างอยู่หลายแปลง ถูกระบุว่าเป็นที่ดินสำหรับใช้เพื่อ

สาธารณประโยชน์ แต่ทรงวาดก็ได้เข้าครอบครองที่ดินเปล่าเหล่านี้โดยพลการ เข้าไป
ล้อมรั้ว ปักต้นไม้ เพื่อหวังจะได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินเหล่านั้น...เพื่อจะจะสามารถกล่าวอ้าง
กับเจ้าพนักงานที่ดินในที่สุดว่า เนื่องจากเขาได้ใช้ประโยชน์จากที่ดินเหล่านั้นมานาน
แล้ว เมื่อมีการออกเอกสารสิทธิ เขาจึงสมควรได้รับเอกสารสิทธิแต่เพียงผู้เดียว
(แดนอรัญ แสงทอง, 2557: 15-16)

จากตัวอย่างข้างต้น ปรากฏความเชื่อในเรื่องเหนือธรรมชาติที่ตัวละครอย่าง
“ทรงวาด” ได้แอบอ้างว่าตนเองมีอิทธิฤทธิ์เหนือธรรมชาติโดยเป็นร่างทรงของ “วิญญาณ
ศักดิ์สิทธิ์ของเจ้าแม่แพรกหนามแดงมีความประสงค์จะใช้เขาเป็นร่างทรง” ทำให้ได้รับ
สิทธิ อำนาจ และการยอมรับจากชาวบ้านให้มีสถานะทางอาชีพในฐานะ “ร่างทรง” ควร
แก่การเคารพนับถือ ทำให้ “ผู้คนจำนวนมากทั้งในแพรกหนามแดงและหมู่บ้านใกล้เคียง
เชื่อเขา” ถือเป็นการสร้างความชอบธรรมในการเป็น “ร่างทรง” และใช้อำนาจกระทำ
ความรุนแรงด้านการประทุษต่อทรัพย์สินวิธีที่มีชอบด้วยกฎหมาย โดยการครอบครองที่ดิน
รกร้างให้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง เนื่องจาก “ในทุ่งแพรกหนามแดงมีที่ดินว่างร้างอยู่
หลายแปลง ถูกระบุว่าเป็นที่ดินสำหรับใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ แต่ทรงวาดก็ได้เข้า
ครอบครองที่ดินเปล่าเหล่านี้โดยพลการ เข้าไปล้อมรั้ว ปักต้นไม้ เพื่อหวังจะได้
กรรมสิทธิ์ในที่ดินเหล่านั้น...เขาได้ใช้ประโยชน์จากที่ดินเหล่านั้นมานานแล้ว เมื่อมีการ
ออกเอกสารสิทธิ เขาจึงสมควรได้รับเอกสารสิทธิแต่เพียงผู้เดียว” ซึ่งการสร้าง ความชอบ
ธรรมนั้นยังเป็นการแสดงถึงความรุนแรงเชิงโครงสร้างทางอาชีพ “ร่างทรง” ที่กระทำต่อ
รัฐในการใช้ช่องว่างทางกฎหมายในการครอบครองที่ดินรกร้างให้เป็นกรรมสิทธิ์ของ
ตนเอง นอกจากนี้ยังพบความความเชื่อในเรื่องเหนือธรรมชาติที่ส่งผลให้เกิดความรุนแรง
ต่อทรัพย์สิน ดังตัวอย่างเรื่อง แดดเขาร้อนเกินกว่าจะนั่งจิบกาแฟ ตอน หนุมานเหยียบเมือง

ตัวอย่างที่ 1.2

ใช่แล้ว ผมกลายร่างเป็นหนุมานแสดงอิทธิฤทธิ์ ทำลายพิธีที่หน้าศาลหลักเมือง
รวมทั้งพิธีบนหอสูงนั้นด้วย ผมจะหัวเราะก๊อง แล้วประกาศเสียงดังว่ากูคือหนุมานตัวจริง
เอาให้ร่างทรงและพราหมณ์ในพิธีตะลึง จากนั้นก็แผลงฤทธิ์ต่อ หักบายศรีให้หมดทุกยอด

ดอกไม้จะหวานให้ทั่วสนาม จะรื้อรูปปั้นพระพรหมลงมากองกับรองเท้า จะจุดไฟแล้วเผา
ทุกอย่างเหมือนคราวหนุมานเผากรุงลงกา ผมมันลูกคนลายโรง เป็นหนุมานด้วย ทำลาย
ทุกอย่างให้ราบคาบด้วยพละกำลังมหาศาล แล้วยืนดูผลงานด้วยความสะใจ ก่อนจะเหาะหนี
ตอนนี้ผมคล้ายจะเป็นลม ตาพร่ามัว แต่พอเห็นสีหน้าของพระครูผู้เป็นเจ้าของพิธี
รวมทั้งคนในพิธีที่หันมาด้วยใบหน้าคล้ายถูกผีหลอก ผมกระโจนพรวดถึงประรำพิธี
เตะที่เดียวบายศรีขาดทั้งเก้ายอด ยกโต๊ะเครื่องเซ่นทุ่มไปยังกลุ่มพรหมณ์ รื้อทำลายข้าว
ของทุกอย่าง (เจเด็จ กำจรเดช, 2555: 203)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นถึงการใช้ความเชื่อในการอ้างตนเป็นผู้มี
อิทธิฤทธิ์ “หนุมาน” สะท้อนความรุนแรงในรูปแบบหนึ่งที่เป็นความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม
ทางความเชื่อใช้ความชอบธรรมในการทำลายทรัพย์สิน โดยกระทำการ “หักบายศรีให้
หมดทุกยอด” “เตะที่เดียวบายศรีขาดทั้งเก้ายอด ยกโต๊ะเครื่องเซ่นทุ่มไปยังกลุ่ม
พรหมณ์ รื้อทำลายข้าวของทุกอย่าง” ซึ่งเป็นหนึ่งในกระบวนการใช้อำนาจเหนือ
ธรรมชาติในการกระทำความรุนแรงต่อทรัพย์สิน

2. การสร้างให้เป็นชายขอบ/คนอื่น เป็นกระบวนการที่ทำให้บุคคลหรือกลุ่ม
คนที่มีฐานะด้อยกว่าคนกลุ่มใหญ่ โดยการกีดกัน เอารัดเอาเปรียบในการเข้าถึงทรัพยากร
ขั้นพื้นฐาน และถูกสังคมให้อยู่ในตำแหน่งที่กำหนดไว้เป็นส่วนส่วนหรือแยกออกจากกัน
เด็ดขาด รวมทั้งสร้างความเข้าใจผิด เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานของสังคมและผู้มีอำนาจ
สามารถจัดการสิ่งต่าง ๆ ได้ หากสิ่งเหล่านั้นเบี่ยงเบนไปจากมาตรฐานของสังคม เช่น
การแบ่งแยกกลุ่มชาติพันธุ์และเขตแดนจากอำนาจทางรัฐ การเบียดขับกลุ่มชาติพันธุ์
จากความเชื่อทางศาสนา (วัชรินทร์ แก่นจันทร์, 2561: 14) ดังตัวอย่างเรื่อง คีนปีเสือ
และเรื่องเล่าของสัตว์อื่น ๆ ตอน ขาวว่านกจะมา

ตัวอย่างที่ 2.1

เชื่อว่าถ้าปีนต้นไม้ขึ้นไปแล้วเห็นรถยนต์วิ่งบนถนนลาดยางไกลๆ เสียงดนตรีที่
แว่วมาจากวิทยุในรถนั้นเป็นสัญญาณบอกว่ารอดจากเขมรแดงแล้ว ใครโชคดียังได้เข้าไป
เป็นคนอื่นในประเทศไทย ซึ่งตอนนั้นไม่ใช่ประเทศตัวเองเสียแล้ว เกาะกงกลายเป็นของ

เขมรในชั่วข้ามคืน คนที่เคยเป็นไทยจู่ ๆ ก็ไม่ใช่คนไทย ความจริงไม่ใช่ตั้งแต่ก่อนหน้านี้ เพียงแต่ยังไม่มีใครรู้ แค่ถูกเปลี่ยนสัญชาติฝรั่งเศส เปลี่ยนอีกที่เป็นเขมร แต่พวกนั้นก็ไม่ใช่เป็นอีก เอ็งพูดไทยเอ็งก็ตาย ข้าวสารแพงกว่าทอง ผู้ชายถูกบังคับทำงานหนัก ข้าวสารตืดนิวมาส์เม็ด ก็จะไม่โดนยิง ผู้หญิงโดนข่มขืน ใครยังจะอยากอยู่ที่นั่น (เจเดจ กำจรเดช, 2563: 70)

จากตัวอย่าง เป็นการสร้างให้เป็นชายขอบ/คนอื่นผ่านเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ในประวัติศาสตร์ที่กล่าวถึงเกาะกงที่เคยเป็นอาณานิคมของประเทศไทยหลังจากอยู่ภายใต้ อำนาจของเขมรทำให้ “เกาะกงกลายเป็นของเขมรในชั่วข้ามคืน คนที่เคยเป็นไทยจู่ ๆ ก็ไม่ใช่คนไทย” กลุ่มเขมรยึดพื้นที่เกาะกงโดยใช้อำนาจเบ็ดเสร็จในการแบ่งแยกชาติพันธุ์ ทำให้คนไทยถูกกวาดต้อนไปใช้แรงงานและถูกกลืนรสนิยมสิทธิเสรีภาพ หากมีการแสดงออก ด้วยการที่ “เอ็งพูดไทยเอ็งก็ตาย” รวมทั้งถูกเอารัดเอาเปรียบในการเข้าถึงปัจจัยในการดำรงชีพทำให้ “ข้าวสารแพงกว่าทอง” ถูกกดขี่ ข่มเหง และกระทำความรุนแรงต่อร่างกาย จนกระทั่งมีการหนีอพยพ เนื่องจาก “ผู้ชายถูกบังคับทำงานหนัก ข้าวสารตืดนิวมาส์เม็ดก็จะโดนยิง ผู้หญิงโดนข่มขืน” ตัวละครไม่สามารถโต้กลับความรุนแรงดังกล่าว ได้ทำได้เพียงการสยบยอมเท่านั้น แสดงให้เห็นว่ากลุ่มคนไทยมีอำนาจน้อยกว่าเขมรจึงถูกลดคุณค่าและศักดิ์ความเป็นมนุษย์ด้วยการกดขี่ คุกคาม และเบียดขับให้กลุ่มบุคคลดังกล่าวเป็นคนอื่นในสังคมจึงจำยอมต้องอพยพไปที่อื่น นอกจากนี้ยังปรากฏการสร้างให้เป็นชายขอบ/คนอื่น ผ่านการปลูกฝังความเชื่อและค่านิยมที่ผิด ดังตัวอย่างเรื่อง แผ่นดินอื่น ตอน แมวแห่งบูเกะกรือซอ

ตัวอย่างที่ 2.2

ที่ผมกล่าวเข่นนี้ก็ด้วยวัยเด็กผมถูกสอนให้เกลียดกลัวมุสลิม ตอนเป็นเด็ก-ยาม ร้องไห้งอแง ผู้ใหญ่จะชู้เรวาวระวังให้ตี เดี่ยวพวกแขกจะมาฆ่าพวกควักตับไตไปกิน ทำให้เรากลัวจับจิต มีความเชื่อข้อหนึ่งซึ่งผมจำฝังใจมากระทั่งโตใหญ่ว่าศาสนาอิสลามสอนให้ คนฆ่าสัตว์ เพราะเชื่อว่าช่วยให้สัตว์เหล่านั้นพ้นจากห้วงทุกข์ ได้ไปเกิดบนสวรรค์ ผมไม่แน่ใจว่าเป็นผู้ใหญ่คนใดที่สอดใส่ทัศนคตินี้ ๆ ให้เข่นนั้น มันทำให้ผมวาดภาพมุสลิมเป็น

ว่าหมิ่นพินชาติ กระทั่งโตเป็นผู้ใหญ่จึงได้มองเห็นว่า เพราะผมเกิดในช่วงกระแสโจรแบ่งแยกดินแดนเริ่มรุนแรง ปฏิเสธไม่ได้เลยว่าผู้ซึ่งได้รับผลจากการโหมโฆษณาทางการเมืองมากที่สุดคือเด็ก ๆ ผมใช้เวลาหลายปีกว่าจะขจัดความคิดอยากกวาดล้างมุสลิมให้หมดสิ้นจากโลกออกไปได้ เช่นเดียวกับที่ไม่กี่ปีต่อมา ผมมีความเชื่ออย่างจริงจังว่า คอมมิวนิสต์ใช้คนโง่หนาแทนควาย ความที่เห็นภาพโฆษณาสื่อเรื่องราวเช่นนี้ติดตัวทุกคร้วเรือน (กนกพงศ์ สงสมพันธุ์, 2562: 118)

จากตัวอย่าง เป็นการสร้างตัวละครให้เป็นชายขอบ/คนอื่น ผ่านการปลูกฝังความเชื่อและค่านิยมด้านศาสนาที่ “ผู้ใหญ่จะเชื่อว่าจะรังให้ดี เดียวพวกแขกจะมาฆ่าพวกควักตับไตปอกิน ทำให้เรากลัวจับจิต” เด็กจึงหวาดกลัวชาวมุสลิม รวมทั้งสร้างความเข้าใจผิดว่า “ศาสนาอิสลาม สอนให้คนฆ่าสัตว์เพราะเชื่อว่าช่วยให้สัตว์เหล่านั้นพ้นจากห่วงทุกข์ ได้ไปเกิดบนสวรรค์” ซึ่งเป็นการสร้างความชอบธรรมในฐานะผู้ใหญ่สั่งสอนค่านิยมที่ผิดต่อเด็ก ทำให้เด็กเกิดภาพลักษณ์ทางลบต่อชาวมุสลิม รวมทั้งโครงสร้างของรัฐยังใช้พื้นที่ทางสื่อโฆษณาทางการเมืองในการแสดงความรุนแรงต่อทัศนคติของเด็ก โดยการนำเสนอข่าวทางลบที่ว่า “กลุ่มคอมมิวนิสต์ใช้คนโง่หนาแทนควาย” จึงเป็นการกระทำเพื่อเบียดขับให้กลุ่มคนดังกล่าวเป็นคนชายขอบของสังคม ด้วยชุดความคิดที่มีแนวปฏิบัติที่ผิดแผกออกไปจากปกติ กระทั่งไม่เป็นที่ยอมรับของคนในสังคม ส่งผลให้เกิดความรังเกียจ ความกลัว และมีทัศนคติด้านลบที่สนับสนุนให้ใช้ความรุนแรงด้วยการ “อยากกวาดล้างมุสลิมให้หมดสิ้นจากโลกออกไปได้” ถือเป็นความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมด้านความเชื่อทางศาสนาที่เบียดขับให้ชาวมุสลิมเป็นคนอื่นของสังคม

3. การลดคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เป็นการลดคุณค่าและศักดิ์ศรีของมนุษย์ให้ต่ำลง โดยใช้อำนาจปิศาจไทยในการกดทับผู้หญิง การใช้อำนาจทางเศรษฐกิจในการลดคุณค่าทางอาชีพ โดยเปรียบเทียบชีวิตของมนุษย์กับวัตถุ หรือสิ่งอื่น ๆ โดยเป็นปัจจัยสนับสนุนให้เกิดการกระทำความรุนแรงต่อร่างกายและจิตใจอย่างชอบธรรม ดังตัวอย่างเรื่อง ด้วยรักและผูกพัน ตอน ผู้ให้กำเนิด

ตัวอย่างที่ 3.1

“ถ้ามีหลานชายให้ได้ ก็อย่าขอโทษเลย” หญิงชราพูดเรียบ ๆ ... เธออยาก
ให้คนตรงหน้าตัววาดแหวและก่นด่าเธอเสียยิ่งกว่าถูกมองด้วยความขยะแขยงราวกับเธอ
เป็นสิ่งที่น่ารังเกียจเหลือประมาณแบบนี้

“ม้า หนูขอโทษ หนูอยากมีลูกชาย มีหลานชายให้ม้า ...

“แล้วลูกหนูล่ะม้า?”

“ผู้หญิง เก็บไว้ก็ไร้ค่า” เพียงเท่านั้นที่หญิงชราตอบกลับมา...

คว้นสีชมพูบางล่องลอยในอากาศ กลิ่นหอมหวานอบอวลในห้องทำให้เธอผ่อนคลาย แต่
ทันใดนั้น ประตูก็เปิดออก ร่างกายเธอเหม็งตึงอีกครั้ง เหมือนเหยื่อที่รับรู้ถึงการปรากฏของผู้ล่า

หญิงสาวรับรู้ถึงรสหวานแปร่งในปาก คำถามมากมายผุดพรายในความคิด
เมื่อมือที่อยู่ตรงกลางของเธอคลายออก เธอหุบปากสนิท ของเหลวประหลาดนั้นไหลเข้าสู่
ร่างกายของเธอเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

“ม้าได้ยาดีมา” แม่สามีพูด...

ในห้องสี่เหลี่ยม มีเพียงเสียงกระทบกันของผิวกาย เขาและเธอไม่ได้มองหน้ากัน ความรู้สึก
และอารมณ์ถูกทำให้เจียบไป ไม่มีความเจ็บ ไม่มีความเสียวระสัน ไม่มีเสียงจากความพึง
พอใจหรือผื่นทน ทั้งสองเหมือนเครื่องจักรที่ถูกเปิดสวิทช์ แล้วทำตามหน้าที่ที่ได้รับ
มอบหมาย...

แม่สามีเ็นมัววามกระซิบที่ข้างหู แต่เสียงนั้นดูเหมือนมาจากที่ไกลแสนไกล

“คราวนี้ขอให้ได้ลูกชายแล้วกัน” (นริศพงศ์ รักวัฒนานนท์, 2564: 97-102)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงถึงการยกย่องอำนาจบิดาธิปไตย หรืออำนาจชายเป็น
ใหญ่ในสังคมวัฒนธรรมชาวจีนที่ยกย่องเพศชาย จากเรื่องแม่สามีข่มขู่ ควบคุม และบังคับ
ลูกสะใภ้ให้มีเพศสัมพันธ์กับบุตรชาย เพื่อให้มีผู้สืบทอดวงศ์ตระกูลเป็น “หลานผู้ชาย”
เท่านั้น จึงกดขี่และข่มเหงลูกสะใภ้ด้วยวิธีการอันมิชอบ เช่น การทำลายเด็กผู้หญิง
การบังคับให้สุดคว้นสีชมพูและดื่มยาดี (ยาปลุกอารมณ์ทางเพศ) เพื่อกระตุ้นอารมณ์
ทางเพศ ดังข้อความที่ว่า “เมื่อมือที่อยู่ตรงกลางของเธอคลายออก เธอหุบปากสนิท

ของเหลวประหลาดนั้นไหลเข้าสู่ร่างกายของเธอเป็นที่เรียบร้อยแล้ว” ซึ่งแม่สามีสรางความชอบธรรมในการใช้อำนาจให้ลูกชายของตนเองคุกคามทางเพศหรือกระทำชำเราลูกสะใภ้ด้วยความไม่เต็มใจ สะท้อนผ่านพฤติกรรมที่ “เขาและเธอไม่ได้มองหน้ากัน ความรู้สึกและอารมณ์ถูกทำให้เสียบไป ไม่มีความเจ็บ ไม่มีความเสียพระสัน ไม่มีเสียงจากความพึงพอใจหรือผื่นทน ทั้งสองเหมือนเครื่องจักรที่ถูกเปิดสวิตช์ แล้วทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย” ต้องอดทนอดกลั้นและสยบยอม เนื่องจากอยู่ภายใต้อาณัติปกครองซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวถือเป็นการลดคุณค่าและศักดิ์ศรีผู้หญิงให้ต่ำลง เป็นการทำร้ายร่างกายและจิตใจอย่างไร้ศีลธรรม ถือเป็นการรุนแรงทางเพศที่เกิดขึ้นจากการยกย่องอำนาจปิตาธิปไตยผ่านการลดคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ร่วมกับการสร้างความชอบธรรม

นอกจากนี้ยังปรากฏการลดคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์จนนำไปสู่ความรุนแรงทางร่างกายในรูปแบบของการมุ่งเอาชีวิต ดังตัวอย่างเรื่อง ขุนทอง...เจ้าจะกลับเมื่อฟ้าสาง ตอน เมื่อเย็นย่า...ของวันอันตราย

ตัวอย่างที่ 3.2

...คนงานกวาดขยะของเทศบาลปฏิบัติหน้าที่เป็นประจำอยู่กับถนนสายหนึ่ง... รถยนต์ของใครไม่รู้ซัด-ร่างของเขาลอยล่องและร่วงลงอยู่กับท้องถนนอันแสนสะอาดของเขาเอง...เธอหันกลับไปเห็นเลือดไหลออกจากเรือนกายของเขาเป็นสีแดงทาเปรอะทั่วท้องถนน รถยนต์ของใครนั่นมันไม่เพียงแต่ขโมยชีวิตของเขาไประหว่างกระทำหน้าที่ มันยังขโมยความสุขและลักพาชีวิตของครอบครัวเธอไปหมดสิ้น...คุณนายกลับถึงบ้านอันโอฬารของเธอเมื่อยามเย็นเดียวกันนั้น พร้อมกับรับทราบข่าว...ลูกชายได้ขับรถคันใหญ่ไปชนคนตายเข้าแล้ว...

เขา-ลูกของเธอตกใจมากนับเป็นอุบัติเหตุที่ร้ายแรงอีกครั้งในชีวิตของเขา!
“มันคงไม่กระไรนักหรอกน่า...ไม่มีคนเห็น” คุณนายปลอบลูกอย่างนั้น...
นี่เขาก็สำมะเลเทเมาขับรถชนใครตายมากี่ไม่รู้ เห็นจะพ้นเธอไปไม่ได้

ใครกันนะที่ถูกรถราคาราแพงของเขาล้มตายในวันนี้...ราคาชีวิตของคนนั้นกับ
ราคารถของลูกชาย ใครจะแพงกว่ากันแน่...เธอคิด

เอาละ! เธอพลายยิ้มมุมปาก ปลอบโยนลูกให้คลายลงจากความเศร้า... “มัน
เรื่องนิดเดียว นิดเดียวเท่านั้นเอง!” เธอว่า

เธอ-คุณนาย สบายใจแล้ววันนี้...ที่ได้เห็นใบหน้าลูกชายเริ่มคลายความหมอง
เศร้าและคืนกลับมาเป็นปกติพลันเมื่อเย็นย่ำของวันนั้นเอง

(อัศศิริ ธรรมโชติ, 2555: 46-47)

จากตัวอย่างข้างต้น กล่าวถึงสถานการณ์ของผู้มีอำนาจทางสังคมที่เป็นลูกชาย
ของผู้ที่มีฐานะร่ำรวยซับซ้อน “คนงานกวาดขยะของเทศบาล ปฏิบัติหน้าที่เป็นประจำ
อยู่กับถนนสายหนึ่ง” กระทำความรุนแรงด้วยการ “ขับรถคันใหญ่ไปชนคนตายเข้าแล้ว”
สาเหตุของอุบัติเหตุครั้งนี้จากการที่ “เขาก็สำมะเลเทเมาขับรถชนใครตายมาก็ไม่รู้” ทว่า
ผู้เป็นแม่ไม่ได้มองว่าเป็นความรุนแรงที่ผิดต่อกฎหมาย โดยการเมาแล้วขับรถ ซึ่งแม่
สามารถใช้อำนาจทางสถานภาพทางสังคมที่สูงกว่าแก้ไขสถานการณ์ดังกล่าวได้ รวมทั้ง
กล่าวเปรียบเทียบกับชีวิตของผู้ตายนั่นด้วยคำว่าว่า “ราคาชีวิตของคนนั้นกับราคารถ
ของลูกชาย ใครจะแพงกว่ากันแน่” และปลุกฝังให้ลูกชายมองว่า การกระทำความผิด
ถือว่าผิดต่อกฎหมายด้วยถ้อยคำที่ว่า “มันเรื่องนิดเดียว นิดเดียวเท่านั้นเอง” ทำให้
“ใบหน้าลูกชายเริ่มคลายความหมองเศร้าและคืนกลับมาเป็นปกติ” ซึ่งสะท้อนถึงการ
สร้างความรุนแรงโดยการลดคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ภายใต้โครงสร้างทาง
สังคมที่มีความเหลื่อมล้ำระหว่างคนรวยและคนจน

4. การทำให้เป็นสินค้า เป็นการตกลง ต่อรอง แลกเปลี่ยน ซื้อขายสิ่งใด ๆ ให้
กลายเป็นสินค้า หรือมีลักษณะคล้ายสินค้า โดยมักจะเกี่ยวข้องกับอุดมการณ์ทางเพศ
เช่น การมองว่าผู้หญิงเป็นเพียงวัตถุทางเพศสามารถซื้อขาย แลกเปลี่ยน หรือทำให้
กลายเป็นสินค้าของผู้ใช้บริการ แสดงให้เห็นถึงอุดมการณ์ปิตาธิปไตยที่ให้ความสำคัญกับ
เพศชาย (วัชรินทร์ แก่นจันทร์, 2561: 17) จากเรื่อง เราหลงลืมอะไรบางอย่าง ตอน หา
แว่นให้หน้อย และขุนทอง...เจ้าจะกลับมาเมื่อฟ้าสาง ตอน รถไฟครั้งที่ห้า

ตัวอย่างที่ 4.1

เขาเพิ่งรู้จักหล่อนไม่กี่เดือนนี่เอง หล่อนทำงานในอาบอบนวดมีคลาสแห่งหนึ่ง... บ้านเดิมอยู่บ้นดอยต้องลงมาทำงานในเมือง เพื่อชดใช้หนี้ให้ที่บ้าน...ทุกอย่างดูท่าจะเรียบร้อยลงตัว เขาเก็บบุหรี ฤกษ์แจรงใส่กระเป่าเสื้อ หยิบหนังสือพิมพ์ขึ้นหนีบแขนเปิดกระเป่าตังค์ หยิบเงินก้อนหนึ่งส่งให้หล่อน หล่อนยื่นมือมารับ ยิ้มพร้อมกล่าวขอบคุณ (วัชร สัจจะสารสิน, 2564: 83-90)

ตัวอย่างที่ 4.2

“พ่อให้คำสร้อยไปเป็นผู้หญิงหากิน ช่วยหาเงินมาเลี้ยงบ้าน พ่อสร้างบาปให้คำสร้อยหรือเปล่า”

หล่อนส่ายหน้า “คำสร้อยคิดถึงพ่อต่างหากที่ร้องไห้...”

เมื่อนางเป็นโสเภณีขายความบริสุทธิ์อันเกิดจากเลือดเนื้อในกายตนได้ น้อยเล็ก ๆ ของนางอาจได้เสื้อผ้าใหม่ แม่อาจหายป่วยจากไข้ และพ่อได้ควายมาช่วยไ้ใช้งานสักตัวหนึ่ง หลังจากจากของบ้านก็อาจเปลี่ยนเป็นสังกะสี กระท่อมทับโรงนั้นเล่าอาจเป็นโรงเรือนไม้ชั้นมาวันใดก็ได้-ใครจะรู้ (อัศศิริ ธรรมโชติ, 2555: 95-97)

จากตัวอย่างข้างต้น ได้สะท้อนถึงการประกอบอาชีพโสเภณีที่ผู้หญิงใช้ ร่างกายเป็นต้นทุนหรือเป็นสินค้าในการแลกเปลี่ยนเพื่อแลกกับเงินตรา โดยการมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายแปลกหน้า ดังข้อความในตัวอย่างที่ 4.1 ที่ว่า “หยิบเงินก้อนหนึ่งส่งให้หล่อน หล่อนยื่นมือมารับ ยิ้มพร้อมกล่าวขอบคุณ” พฤติกรรมดังกล่าวเกิดขึ้นภายใต้อำนาจปิตาธิปไตยในการลดคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มองว่าผู้หญิงเป็นเพียงวัตถุทางเพศ นอกจากนี้ยังสะท้อนเห็นว่าอำนาจดังกล่าวยังสร้างความชอบธรรมในฐานะ “พ่อ” ที่ใช้อำนาจในการปกครองบุตรให้ลูกสาวไปประกอบอาชีพโสเภณี ดังข้อความในตัวอย่างที่ 4.2 ที่ว่า “พ่อให้คำสร้อยไปเป็นผู้หญิงหากิน ช่วยหาเงินมาเลี้ยงบ้าน” ทำให้คำสร้อยต้องอดทนอดกลั้นและยินยอมค้าบริการทางเพศ ใช้ร่างกายในการเป็นสินค้าในการแลกเปลี่ยนเพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว สะท้อนถึงค่านิยมเรื่องความกตัญญูในการตอบแทนบุญคุณพ่อแม่ แต่พฤติกรรมนี้ยังขัดต่อศีลธรรมและกฎหมายของสังคมไทย

5. การเพิ่มหรือลดอัตลักษณ์ เป็นกระบวนการสร้างให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลมีอัตลักษณ์เฉพาะ โดยมีการเพิ่มจากอัตลักษณ์เฉพาะหรือลดจากอัตลักษณ์เฉพาะ ซึ่งการลดและการเพิ่มอัตลักษณ์ดังกล่าว แม้ว่าจะทำให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเปลี่ยนอัตลักษณ์ไปจากเดิมก็ไม่สามารถทำให้ได้ศักดิ์ศรีเทียบเท่าคนกลุ่มใหญ่ในสังคม หรือคนปกติ ทว่ากระบวนการดังกล่าวเป็นการสนับสนุนให้เกิดความรุนแรงในระดับต่าง ๆ (วัชรินทร์ แก่นจันทร์, 2561: 78) เช่น ตัวละครที่มีอัตลักษณ์เฉพาะ คือ มีความพิการแต่ในการพิการนั้นก็ทำให้มีอัตลักษณ์เพิ่มขึ้นมาเพื่อชดเชยสิ่งที่ตนเองขาดหายไป เช่น พิการแล้วฉลาด ตาบอดแต่มีความสามารถ หรือลดอัตลักษณ์ของกลุ่มคนผิวสีโดยการเหยียดหยามชาติพันธุ์ให้กลายเป็นบุคคลที่น่ารังเกียจและน่ากลัว ดังตัวอย่างเรื่อง อสรพิษและเรื่องอื่น ๆ ตอน ดวงตาที่สาม

ตัวอย่างที่ 5.1

..เช่นเดียวกับ ลูกสาว คนอื่น ๆ นับด้วยรอยของคุณแม่ หล่อนยินดีที่ได้รู้ว่า หล่อนจะได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างที่ดีที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ (“แม่ตั้งใจจะให้พวกเธอ รักและธำรงไว้ซึ่งความเป็นกุลสตรีไทย กุลสตรีไทยกำลังกำลังจะสูญพันธุ์... และได้รับการศึกษาที่ดีที่สุดเท่าที่จะดีได้ (“การศึกษาเป็นสิ่งที่จะต้องกระทำกันไปจนกว่าจะถึงลมหายใจสุดท้ายแห่งชีวิตโน่นแหละ การศึกษาเป็นคัสตราวุธ อันทรงอานุภาพแต่เพียงประการเดียวของผู้อ่อนแอ-คุณหมักจะพูดเช่นนั้นเสมอ) หล่อนจึงหัดอ่านอักษรเบรลล์ที่นั่น บวกกลบคุณหาที่นั่น หัดร้อยพวงมาลัย เย็บปักถักร้อย เล่นจะเข้และขิม เล่นไวโอลินและ เปียโนที่นั่น อ่านวรรณคดีไทยและวรรณคดีต่างประเทศทุกเล่มที่ถูกจัดทำเป็นอักษรเบรลล์ ก็ที่นั่นอีกเหมือนกัน ก่อนที่จะสอบเข้าเรียนต่อในคณะนิติศาสตร์ของมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศได้สำเร็จ และพากเพียรอดสาหัสต่อมาอีกจนได้เป็นนิติศาสตรมหาบัณฑิต และกลับไปสอนในคณะเดิมของมหาวิทยาลัยเดิมในฐานะอาจารย์สาวสวยผู้เล็กเชอร์ได้เฉียบคมชัดแจ้งและมีชีวิตชีวาเสมอ ไปถึงที่ทำงานในเวลา 06.45 น. เป็นประจำด้วยรถประจำทางสาย 39 ออกจากที่ทำงานในเวลา 16.30 น. เป็นประจำ และกลับที่พักโดยรถประจำทางสาย 39 สวมแว่นตาสีดำเสมอ ช้อนเร้นดวงตาอันแสนสวยและแสนเศร้าที่มอง

ไม่เห็นคุณนั้นไว้ด้วยแว่นตาอำถ้อยเป็นนิจศีล เคาะไม่เท่าตึกไปตามพื้นเป็นนิจศีล
(แดนอรัญ แสงทอง, 2557: 61)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่าผู้พิการทางสายตาในสังคมปัจจุบันนั้นยังไม่ได้มีโอกาสเท่าที่ควร เนื่องจากข้อจำกัดทางร่างกาย โดยเฉพาะโอกาสในการได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงในทุกระดับ เพื่อดำรงชีวิตร่วมกับทุกคนในสังคมได้อย่างปกติ นับว่าเป็นปัญหาอย่างหนึ่งที่ภาครัฐควรตระหนักอย่างยิ่ง ซึ่งในเรื่องสั้นรางวัลซีไรต์เรื่องนี้ ผู้แต่งได้สะท้อนให้เห็นกระบวนการเพิ่มอัตลักษณ์ของผู้หญิงที่มีความบกพร่องทางสายตาให้เป็นผู้ที่เทียบพร้อมด้วยรูปสมบัติและคุณสมบัติของกุลสตรีที่ดี อัตลักษณ์ของผู้พิการทางสายตาที่ประสบความสำเร็จในทุกด้านได้เด่นชัดขึ้นมาแทนที่ภาพของความด้อยโอกาสทางด้านการศึกษาและการถูกทอดทิ้งจากบุคคลในครอบครัว ทว่าความบกพร่องทางร่างกายยังเป็นปัญหาหนึ่งในการดำรงชีวิตด้วยการ “สวมแว่นตาสีดำเสมอ ซ่อนเร้นดวงตาอันแสนสวยและแสนเศร้าที่มองไม่เห็นคุณนั้นไว้ด้วยแว่นตาอำถ้อยเป็นนิจศีล เคาะไม่เท่าตึกไปตามพื้นเป็นนิจศีล” หากพิจารณาแล้วประเด็นดังกล่าวยังไม่ได้รับการแก้ไขเท่าที่ควร ผู้พิการทางสายตายังต้องดำรงชีวิตอย่างอัตคัดและไม่มีความสุข ภาครัฐควรให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมผู้พิการให้ได้รับสิทธิ์และปัจจัยขั้นพื้นฐานให้ทัดเทียมคนปกติ เพื่อเป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นได้ นอกจากนี้ยังปรากฏการลดอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ ดังตัวอย่างเรื่อง อัญมณีแห่งชีวิต ตอน เศรษฐีเงินล้าน

ตัวอย่างที่ 5.2

...ผมเดินผ่านฝูงคนผิวสีต่าง ๆ ตามถนนที่ไร ยังอดขำไม่ได้เพราะผ่านไปนึกถึงภาพของสิ่งสสารสัตว์จากเขตโซนต่าง ๆ ที่ถูกจับมาให้เปียดอัดกันคลักในกรงคอนกรีตภายในสวนสัตว์อะไรสักแห่ง...ครั้งหนึ่ง ผมเคยวิ่งไล่ขย้อนทั้งกลางวันแสก ๆ ออกมาจากตรอกชอกก่าแพงกลางเขตสลัมอันขึ้นชื่อในความสกปรกตกต่ำของคนผิวมืด...ระหว่างนั้น ไ้ถูกผิวดำรูปร่างพวงพิราวกับหมี แถมตามแขนอันดำมะเหมียม... เห็นแต่ความดำ

มะเมี่ยมของผิวกับฟันซึ่งยงขาว ๆ บ่งเพศพันธุ์ของคนอเมริกันนิโกรที่ผมกล้วนัก (อัญชัย
(นามแฝง), 2538: 173-193)

จากตัวอย่างข้างต้น เป็นการแสดงให้เห็นว่ากลุ่มชาติพันธุ์ผิวสีที่ประกอบอาชีพ
“ก๊าก” หรือคนที่ทำอาหารในภัตตาคาร โรงแรม หรือร้านอาหาร เพื่อหารายได้ในกา
ดำรงชีพ ถือเป็นการประกอบอาชีพที่สุจริตด้วยความขยันขันแข็ง แต่ตัวอย่างที่
ปรากฏในเรื่องสั้นเรื่องนี้กลับลดอัตลักษณ์ของ “ก๊าก” ลง โดยการใช้อัตลักษณ์ทางเพศ
หรือบุคลิกภาพภายนอกที่มีผิวสีดำและรูปร่างอ้วนท้วมสมบูรณ์ โดยการกล่าว
เปรียบเทียบว่า “ไอ้ก๊ากผิวดำรูปร่างพวงพืรวกกับหมิ” อัตลักษณ์ของคนผิวดำที่น่ากลัว
และน่ารังเกียจกลับปรากฏเด่นชัดขึ้นมาแทนที่ ซึ่งถือว่าเป็นความรุนแรงทางเพศที่เกิดขึ้น
จากวัฒนธรรมทางชุดความคิดที่ปลูกฝังให้ด้อยค่ากลุ่มชาติพันธุ์อย่าง “คนอเมริกัน” ดัง
หลักฐานทางภาษาที่ว่า “เห็นแต่ความด่ามะเมี่ยมของผิวกับฟันซึ่งยงขาว ๆ บ่งเพศพันธุ์
ของคนอเมริกันนิโกรที่ผมกล้วนัก” กลุ่มคนดังกล่าวจึงความแปลกแยกจากกลุ่มคนปกติ
ในสังคมที่มีผิวขาว จึงเป็นการเบียดขับให้เป็นคนอื่นของสังคมอย่างชัดเจน

สรุปและอภิปรายผล

กระบวนการสร้างความรุนแรงในเรื่องสั้นรางวัลซีไรต์ปรากฏทั้งสิ้น
5 กระบวนการ ได้แก่ การสร้างความชอบธรรม การสร้างให้เป็นชายขอบ / คนอื่น การ
ลดคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การทำให้เป็นสินค้า และการเพิ่มหรือการลดอัต
ลักษณ์ ทุกกระบวนการปรากฏในลักษณะของคู่ตรงข้ามผ่านตัวละครชาย-หญิง แม่สามี-
ลูกสะใภ้ คนปกติ-ผู้พิการ สิ่งมีชีวิต (มนุษย์)-สิ่งไม่ชีวิต (วิญญาณ) คนในสังคม-กลุ่มชาติ
พันธุ์ และคนรวย-คนจน เป็นการสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ของผู้ที่อำนาจมากกว่า
กระทำความรุนแรงหรือสนับสนุนให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบต่อผู้ที่มีอำนาจน้อยกว่า ซึ่ง
สอดคล้องกับงานวิจัยของวชิรวิทย์ คนทา (2566) ที่ได้ศึกษาความรุนแรงเชิงโครงสร้าง
ในเรื่องสั้นรางวัลซีไรต์ที่ผ่านการคัดเลือกให้เข้ารับการตัดสินรอบสุดท้ายเพื่อรับรางวัลซี
ไรต์ ประจำปี 2560 พบว่าโครงสร้างทางเศรษฐกิจเอื้อประโยชน์ให้ผู้มีอำนาจทาง

สังคม (คนรวย) เอาไรต์เอาเปรียบผู้ที่ไม่มีอำนาจทางสังคม (คนจน) ทั้งนี้กระบวนการข้างต้นมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของวัชรินทร์ แก่นจันทร์ (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่องวาทกรรมความรุนแรงในนิทานพื้นบ้านล้านนา (2560) พบว่าในนิทานพื้นบ้านล้านนาปรากฏกระบวนการสร้างความรุนแรง ด้วยการสร้างตัวละครให้เป็นชายขอบ การลดคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การเพิ่มหรือลดอัตลักษณ์ การทำให้เป็นสินค้า และการสร้างความชอบธรรมเช่นเดียวกัน

ท่าทางวิจัยนี้มีข้อค้นพบใหม่ในประเด็นของปรากฏการณ์กระบวนการสร้างความรุนแรง พบว่ามีส่วนสัมพันธ์กับเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้นในสังคม ความรุนแรงที่ปรากฏในเรื่องสั้นรางวัลซีไรต์ จึงช่วยสร้างความสมจริง สร้างอารมณ์สะเทือนใจ ความเข้มข้น และสีสันแก่ผู้อ่าน (ระพี อุทิพย์ตระกูล, 2551: 112) ความรุนแรงที่เกิดขึ้นจะก่อให้เกิดเป็นความรุนแรงโดยสมบูรณ์ต้องใช้กระบวนการสร้างความรุนแรงหลายกระบวนการร่วมกัน เช่น การลดคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ร่วมกับการสร้างความชอบธรรม การลดคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ร่วมกับการสร้างความเป็นชายขอบ/คนอื่น การสร้างความชอบธรรมร่วมกับการสร้างความเป็นชายขอบ/คนอื่น และการสร้างความชอบธรรมร่วมกับการทำให้เป็นสินค้า ทุกกระบวนการสะท้อนปรากฏการณ์ในลักษณะคู่ตรงข้าม (Binary of Opposition) ของตัวละครที่มีอำนาจมากกว่ากระทำต่อคนที่มีความด้อยกว่า ตัวละครแบบคู่ตรงข้ามชี้ให้เห็นถึงกระบวนการลดคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สะท้อนถึงการแบ่งระดับชนชั้นหรือชนชั้นแฝงในสังคมยังปรากฏอยู่ โดยเฉพาะการลดคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นผู้หญิง แม้ว่าปัจจุบันกฎหมายได้ให้สิทธิและเสมอภาคของมนุษย์เท่าเทียมกัน แต่ในทางปฏิบัตินั้นประเด็นของการลดคุณค่าของผู้หญิงที่ถูกครอบงำด้วยอำนาจปิตาธิปไตยยังคงปรากฏอยู่ในเรื่องสั้นรางวัลซีไรต์อย่างชัดเจน อีกนัยหนึ่งจะพบว่า คนที่อยู่เหนือกว่ามักจะมองข้ามคนที่ด้อยกว่าอยู่เสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มิ่งมนัสชน จังหาร (2560) และเบญจวรรณ บุญโทแสง (2560) ที่ว่า การสร้างตัวละครให้มีพฤติกรรม บทสนทนา หรือความคิดที่ผิดแปลกจากคนทั่วไป ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้ตัวละครเกิดความเป็นอื่น กลายเป็นคนชายขอบที่มีความแปลกแยก

ไร้อำนาจ และไร้ตัวตน ดังจะเห็นได้จากสิ่งที่เรียกว่าคนชายขอบผ่าน ตัวละครกลุ่มชาติพันธุ์ เพราะบุคคลเหล่านี้ไม่ถูกผนวกรวมให้เป็นคนกลุ่มใหญ่จึงทำให้ถูกเบียดขับให้กลายเป็นคนอื่นของสังคม ขณะเดียวกันสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการสร้างความชอบธรรมในตัวละครที่เป็นคู่ตรงข้ามกัน ปรากฏภายใต้อำนาจโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมใช้ความชอบธรรมในการเอารัดเอาเปรียบบุคคลที่ตกอยู่ใต้โครงสร้างนั้น ๆ ส่วนในเรื่องการทำให้เป็นสินค้าปรากฏในตัวละครที่ประกอบอาชีพโสเภณี การบริการอย่างหนึ่งที่ใช้ร่างกายเป็นสินค้าในการแลกเปลี่ยน คนในสังคมมองว่าอาชีพนี้ยังไม่ได้รับการยอมรับและยังเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย ทว่าผู้วิจัยเห็นว่าโสเภณีถือเป็นอีกหนึ่งอาชีพที่รัฐควรให้ความคุ้มครองและสิทธิในทางกฎหมายเทียบเท่าอาชีพอื่น ๆ ในสังคม จึงจะเป็น “การคลี่คลายทางสังคม” อย่างแท้จริง รวมถึงเรื่องการเพิ่มหรือลดอัตลักษณ์นั้น สะท้อนถึงกระบวนการของชนชั้นแฝงที่สามารถเลื่อนระดับชั้นของบุคคลได้ กล่าวคือ คนในสังคม ให้การยอมรับจากกลุ่มคนที่มียศตำแหน่ง มีหน้าที่ และมีการศึกษา สะท้อนผ่านตัวละครที่มีการเพิ่มอัตลักษณ์อย่างคนพิการที่มีตำแหน่งและมีการศึกษาจะได้รับการยอมรับว่าเป็นคนของเราหรือเป็นคนกลุ่มใหญ่ หากตัวละครที่มีการลดอัตลักษณ์อย่างกลุ่มชาติพันธุ์ที่ไม่มีตำแหน่ง ไม่มีหน้าที่ หรือไม่มีการศึกษา จะไม่ได้รับการยอมรับว่าเป็นคนของเรา และจะกลายเป็นคนอื่นของสังคม ดังนั้นหากพิจารณาแล้วกระบวนการสร้างความรุนแรงที่ปรากฏในเรื่องสั้นรางวัลซีไรต์มีส่วนสนับสนุนให้ตัวละครแสดงออกซึ่งพฤติกรรมความรุนแรง กระบวนการดังกล่าวมีความสอดคล้องกับปัญหาความรุนแรงในสภาพสังคมจริง การยุติความรุนแรงจึงเป็นสิ่งที่ทุกคนในสังคมควรตระหนักรู้ รวมทั้งร่วมหาแนวทางในการป้องกันและการแก้ไขปัญหา เพื่อให้สังคมไทยไร้ความรุนแรง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาในประเด็นของการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและการคลี่คลายความรุนแรงในวรรณกรรม เพื่อหาวิธีการหรือแนวทางในการจัดการความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ และนำไปสู่การยุติปัญหาความรุนแรงอย่างยั่งยืน

2. ควรมีการศึกษากระบวนการสร้างความรุนแรงในแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เช่น นวนิยาย กวีนิพนธ์ นิทาน หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ เป็นต้น เพื่อเปรียบเทียบ ปรัชญาการณในการสร้างความรุนแรงในแต่ละลักษณะ รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ของ กระบวนการสร้างความรุนแรงในวรรณกรรมกับสภาพสังคมจริง

เอกสารอ้างอิง

- กนกพงศ์ สงสมพันธุ์. (2562). *แผ่นดินอื่น* (พิมพ์ครั้งที่ 21). นาค.
- จเด็จ กำจรเดช. (2555). *แดดเข้าร้อนเกินกว่าจะนั่งจิบกาแฟ*. ผจญภัย.
- _____. (2563). *คืนปีเสือและเรื่องเล่าของสัตว์อื่น ๆ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). ผจญภัย.
- ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. (2553). *ความรุนแรงซ่อน/หาในสังคมไทย*. มติชน.
- แดนอรัญ แสงทอง. (2557). *อสรพิษและเรื่องอื่นๆ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สามัญชน.
- นริศพงศ์ รักวัฒนนานนท์. (2564). *ด้วยรักและผูกพัน*. แชลมอน.
- เบญจวรรณ บุญโทแสง. (2560). ความเป็นอื่นบนวาทกรรมการพัฒนาในวิถีชุมชนมอแกน. *วารสารสังคมศาสตร์ นิติรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*, 1(1), 31-60.
- พุทธทาสภิกขุ. (2516). *อิทัปปัจจยตา*. พระนคร.
- มิ่งมนัสชน จังหาร. (2560). *ความเป็นชายขอบและการสร้างความเป็นอื่นของตัวละครในเรื่องสั้นรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รสริน ดิษฐบรรจง. (2558). *ภาพสะท้อนความรุนแรงในครอบครัวที่ปรากฏในนวนิยายครอบครัวไทย* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ระพี อุทิพย์ตระกูล. (2551). *ความรุนแรงในวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน* [วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วชิรวิชัย คนทา. (2566). *ความรุนแรงในเรื่องสั้นที่ผ่านการคัดเลือกให้เข้ารับการตัดสินรอบสุดท้ายเพื่อรับรางวัลซีไรต์ประจำปี 2560* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยพะเยา.

- วัชร สัจจะสารสิน. (2564). *เราหลงลืมอะไรบางอย่าง* (พิมพ์ครั้งที่ 26). นาค.
- วัชรินทร์ แก่นจันทร์. (2560). *วาทกรรมความรุนแรงในนิทานพื้นบ้านล้านนา*
[วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- _____. (2561). *วาทกรรมความรุนแรงในนิทานพื้นบ้านล้านนา*. วารสาร
พัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 14(1), 63-83.
- อัญชัญ (นามแฝง). (2538). *อัญมณีแห่งชีวิต* (พิมพ์ครั้งที่ 7). ธรรมสารการพิมพ์.
- อัศศิริ ธรรมโชติ. (2555). *ขุนทอง...เจ้าจะกลับเมื่อฟ้าสาง* (พิมพ์ครั้งที่ 16). แพร
สำนักพิมพ์ อมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- Galtung, J. (1996). *Peace by peaceful Means: Peace and conflict, development and civilization*. Oslo, Norway: International peace Research Institute.

Author

Miss Phailin Inkham

Thai Department, School of Liberal Arts, University of Phayao
19 Moo 2, MaeKa Sub-district, Mueang Phayao District, Phayao
56000

Tel. 08-4594-7110 Email: Phailin.in@up.ac.th

Dr. Vajrindra Kaencandra

Thai Department, School of Liberal Arts, University of Phayao
19 Moo 2, MaeKa Sub-district, Mueang Phayao District, Phayao
56000

Tel: 054-466-666 Email: vajrindra@gmail.com

Dr. Khongamon Hemmaratrak

Thai Department, School of Liberal Arts, University of Phayao

19 Moo 2, MaeKa Sub-district, Mueang Phayao District, Phayao 56000

Tel: 054-466-666 Email: Khongamon.he@up.ac.th

Dr. Warunya Yingyoungsak

Thai Department, School of Liberal Arts, University of Phayao

19 Moo 2, MaeKa Sub-district, Mueang Phayao District, Phayao 56000

Tel: 054-466-666 Email: warunyingyong@gmail.com

Dr. Sarawut Lordee

Thai Department, School of Liberal Arts, University of Phayao

19 Moo 2, MaeKa Sub-district, Mueang Phayao District, Phayao 56000

Tel: 054-466-666 Email: sarawut.lordee@gmail.com